

Məqalə redaksiyaya daxil olub 15.05.2023

The article was received by editorial board on 15.05.2023

Статья принята к печати 15.05.2023

MALİYYƏ RESURLARININ İDARƏ EDİLMƏSİNİN İNFORMASIYA TƏMİNATI VƏ ONUN XÜSUSİYYƏTLƏRİ

Xülasə

İnformasiya texnologiyalarının inkişafının müasir şəraitində biznesin idarə edilməsi üsulu dəyişməkdədir. Bu günkü gündə idarəetmə sferası daxilidən xaricə doğru genişlənir. Korporativ maliyyə idarəetməsinin innovasiya modeli bu dəyişikliyə uyğunlaşmalıdır. İnformasiya sistemlərinin global tətbiqi dövründə korporativ maliyyə idarəetməsi rejiminin yeniliyi təkcə şirkətin öz resurslarının rəşional planlaşdırılması və istifadəsində deyil, həm də şirkətin fəaliyyəti üçün zəruri olan müxtəlif kateqoriyalı sosial resursların daxil edilməsindən ibarətdir. korporativ maliyyə idarəetmə sistemi. Məqalənin məqsədini müasir informasiya texnologiyalarından istifadə etməklə müəssisənin maliyyə resurslarının idarəetmə sisteminin konseptual modelinin yaratması məsələləri təşkil edir. Seçilmiş mövzu öyrənilərkən müəssisələrin maliyyəsinin idarə olunmasına sistemli yanaşmadan istifadə edilmişdir.

Açar sözlər: maliyyə idarəetmə sistemləri, müasir informasiya texnologiyaları, nəzarət, maliyyə planlaşdırması, tam miqyaslı avtomatlaşdırma.

GİRİŞ

İndiki mərhələdə maliyyənin idarə edilməsi yeni səviyyəyə qalxmaqdadır. İnternet texnologiyaları, paylanmış şəbəkələr, koqnitiv və Big Data məlumatların emalı sistemləri, maliyyə texnologiyaları, eləcə də informasiya məkanında baş verən sürətli dəyişikliklər maliyyə idarəçiliyinə fərqli yanaşma tələb edir.

İdarəetmə informasiya xarakterli olduğundan, maliyyə idarəetməsi prosesində informasiya axınlarının təşkilinə keyfiyyətə fərqli yanaşma tələb olunur ki, bu da ənənəvi olanlardan əsaslı şəkildə fərqlənir. Maliyyə resurslarını idarəetmə prosesinin əsas xüsusiyyəti qapalı dövrdə nəzarəti həyata keçirən əks əlaqə ilə təmin edilən onun tərkib elementlərinin (alt sistemlərinin) birliyi və bir-biri ilə əlaqəli olmasıdır.

Müəssisənin idarə edilməsinə təşkilatın bölmələrinin fəaliyyətinə nəzarət etmək üçün zəruri olan məlumatların heterojen olması, həmçinin müəyyən bir zaman kəsiyində bütün bölmələrin fəaliyyəti haqqında tam məlumat əldə etməyin bəzən qeyri-mümkünlüyü mane olur. İdarəetmə qərarlarının qəbulu üçün zəruri olan məlumat axınlarına yalnız daxili deyil, həm də onun strategiyasına və nəticədə inkişaf tendensiyalarına təsir göstərə bilən fəaliyyətdə olan subyektlərin xarici mühiti təsir göstərir.

İdarəetmə prosesinin səmərəli həyata keçirilməsi üçün şirkət tabeliyində olan strukturlar tərəfindən bütövlükdə müəssisənin fəaliyyəti haqqında məlumatların siyahısını və miqdarını müəyyən etməli və razılaşdırmalıdır. Müəssisədəki vəziyyətin tam və etibarlı mənzərəsini əldə etmək üçün kifayət qədər məlumat olmalıdır. Müasir informasiya texnologiyaları bu problemlərin həllinə kömək etməyə imkan yaradır.

Mühasibat və təsərrüfat hesabatlarını həyata keçirmək, habelə maliyyəni və bütövlükdə şirkəti idarə etmək üçün bazarda sənaye istiqaməti, xidmət imkanları, həll ediləcək vəzifələrin miqyası, funksiyalar toplusu, yerinə yetirilmə, universallıq və integrasiya dərəcəsi ilə fərqlənən onlarla proqram paketi təklif olunur.

Bütün ədəbi mənbələri təhlil etdikdən sonra belə qənaətə gəlmək olar ki, müəssisələrin müasir maliyyə idarəetmə sistemlərinin modelləşdirilməsi problemləri xarici müəlliflər tərəfindən daha keyfiyyətə açıqlanır. E.Henri və T.Q.Robinson hesab edir ki, informasiya texnologiyaları və intellektual sistemlər maliyyənin idarə edilməsində qərar qəbul etmə proseslərini avtomatlaşdırmağa imkan verir, müəssisənin maliyyə meneceri üçün optimal həll yolunun seçilməsini xeyli asanlaşdırır.

1. Fəaliyyət sferasında dəyişikliklər və əsas bacarıqlar

Bu günün yüksək rəqabətli və daim dəyişən biznes mühiti strateji baxışın, qlobal düşüncənin, müasir maliyyə təcrübəsinin, yüksək etik standartların və qərar qəbul etmə qabiliyyəti və strategiyanın sürətli və səmərəli icrası ilə dəstəklənən praktiki yanaşmanın birləşməsinə tələb edir.

Maliyyə menecmentinin rolu dəyişən xarici mühitdə daha da artır və həm özəl, həm də dövlət sektorunda uğur qazanmaq üçün çox vacibdir. Maliyyə resurslarının idarə edilməsi sahəsində bir neçə həlledici məqamları vurğulamaq lazımdır:

- maliyyə strategiyasının formalaşdırılması, rəqabət qabiliyyətinin müəyyənəşdirilməsi əsasında təşkilatın strategiyası ilə əlaqə;
- strateji tərəfdaşlıq və kommunikasiyalar;
- məsrəflərə nəzarət və likvidliyin idarə edilməsinə qabaqcıl yanaşmalar;
- investisiya layihələrinin qiymətləndirilməsində qabaqcıl yanaşmalar;
- qeyri-əsas aktivlərin birləşmələri və alınması/dempinqi və digər artım/optimallaşdırma strategiyaları;
- beynəlxalq ticarət, maliyyə və investisiya;
- maliyyə və qeyri-maliyyə məqsədləri arasında əlaqə;
- biznes və maliyyə idarəçiliyində etik məsələlər;
- informasiya və rəqəmsal texnologiyaların tətbiqi;
- böyük verilənlərlə (big data) işləmək və onların təhlili.

Dəyərin yaradılması və qorunması effektiv maliyyə planlaşdırması, nəzarət, balanslaşdırılmış və effektiv investisiya və maliyyə qərarlarından asılıdır.

Müxtəlif sənaye və mülkiyyət formalı təşkilatlar dünyada siyasi qeyri-sabitlik, valyuta əmtəə bazarlarında qeyri-sabitlik, inkişaf etməkdə olan bazarlar, sürətli texnoloji dəyişikliklər, biznes risklərinin genişlənməsi, səhmdarların davamlı və davamlı sərvət yaradılmasına diqqətinin artması şəraitində fəaliyyət göstərir. Böyük korporasiyalarda mərkəzləşdirilmiş xidmət mərkəzlərindən istifadənin artması, outsorsinq və ofşor əməliyyatlar maliyyə menecerlərinin gələcək işinə təsir göstərir. Bu şəraitdə xəzinədarlığın funksiyası daha da aktuallaşacaq, elektron pul vəsaitlərinin idarə edilməsi əməliyyatları artacaqdır. Pul menecerləri investisiyaların qiymətləndirilməsi və törəmələrə əsaslanan hedcinq üsulları haqqında fundamental anlayışa ehtiyac duyacaqlar.

Maliyyənin idarə edilməsinin avtomatlaşdırılması prosesi inkişaf etdikcə, maliyyə menecerləri daha çox biznes tərəfdaşlıqlarına, rəqəmlərin şərhinə və təhlilinə, tapşırıqların aydınlaşdırılmasına və məsləhətlərin verilməsinə, strateji düşüncəyə, etik problemlərin həllinə və peşəkar inkişafa diqqət yetirə biləcəklər.

Bu dəyişikliklər maliyyə menecerlərinin inkişaf etdirməli olduğu bacarıq və səriştələrə təsir edir. Strateji tərəfdaşlıq və ünsiyyət bacarığı bu gün təkcə satış və ya ümumi idarəetmədə deyil, həm də maliyyə idarəçiliyində ön plana çıxır. Maliyyə top-menecerləri getdikcə daha çox baş icraçı direktorlar kimi düşünməli və davranmalıdırlar. Bu, cari biznes vəziyyətindən, əsas ticarət müqavilələri haqqında məlumatdan xəbərdar olmaq və ətraf mühit faktorları və hüquqi çərçivələrin şirkətlərdə qərar qəbul etməsinə necə təsir etdiyini başa düşmək deməkdir. Maliyyə top-menecerləri kimi karyera yüksəlişi daha çox maliyyə menecmentində daha strateji rol nümayiş etdirmək bacarığından, eləcə də risklərin idarə edilməsinə bacarıqlı yanaşmadan və məqbul risk və gəlir səviyyəsini tarazlaşdırmaqdan asılı olacaqdır.

Növbəti illərdə maliyyə menecerlərindən bacarıq və öhdəlik tələb edəcək digər sahələrə aşağıdakılar daxildir: ətraf mühit və korporativ sosial məsuliyyət məsələləri, integrasiya olunmuş hesabatlar, biznesin yenidən qurulması, avtomatlaşdırma və informasiya texnologiyalarının tətbiqi. Maliyyəçilərin gələcəkdə daha da tələb olunacaq əsas keyfiyyətləri arasında tənqidi təhlili və faktları şərh etmək bacarığını, yeni tendensiyləri və perspektivləri görmək bacarığını, problemə innovativ baxışı və yaradıcı təfəkkür (yaradıcı intellekt) kimi keyfiyyətlər yer alacaqdır. Maliyyə top-menecerləri təkcə rəqəmlərə deyil, biznesin başa düşülməsinə əsaslanan möhkəm bir şirkət proqnozu qurmağı bacarmalıdırlar. İnvestisiyaların qiymətləndirilməsi zamanı getdikcə daha çox qeyri-kəmiyyət amilləri nəzərə alındığından bu, daha aktualdır.

2. Maliyyə resurslarının idarə edilməsi sisteminin konseptual modelinin əsas elementləri

Müasir dövrün rəqabət mühiti çoxlu sayda proqram təminatı yaradır, onların arasında müştəriyə öz imkanlarından mümkün qədər səmərəli istifadə etməyə imkan verəcək proqramları seçmək lazım gəlir.

Maliyyə resurslarının idarə edilməsinin bütün aspektləri dəqiq, vaxtında və dinamik şəkildə əks etdirilməlidir. Müəssisənin resurslarının daha optimal şəkildə bölüşdürülməsi və nəzarətin həyata keçirilməsi şirkətin maliyyə resurslarının idarə edilməsini təkmilləşdirmək üçün çox vacibdir və eyni zamanda bazar reaksiyasının çevikliyini effektiv şəkildə yaxşılaşdırma bilər. İntellektual məlumatların emalı sahəsində müəssisənin maliyyə idarəçiliyi yeni sxem üzrə həyata keçirilir.

Maliyyə sahəsində qərarların qəbulu prosesinin avtomatlaşdırılması qərara dəstək sistemlərinin (DSS) inkişafına aiddir. Məhz müəssisədə maliyyənin idarə edilməsi strukturlaşdırılmamış bir vəzifədir və yeni bir konsepsiya tələb edir ki, bu da mənbələrdə hələ ki işıqlandırılmamışdır.

Vahid bir layihənin həyat dövrünün sonunda vaxtında və qətiyyətlik və ya vəsaitlərin digər, daha perspektivli sahələrə yönəldilməsi ilə bütövlükdə müəssisənin bütün fəaliyyətinin global şəkildə yenidən qurulması müasir bir müəssisənin normal təcrübəsidir. Hazırda müasir internet və informasiya texnologiyaları nəzərə alınmaqla maliyyənin idarə edilməsi sisteminin konsepsiyasını seçmək və yaratmaq vəzifəsi qarşıda durur.

Elmi yanaşmaların bütün müasir metodlarından istifadə edərək effektiv proqram həlli üçün istifadəçini ən yaxşı şəkildə qane edəcək mövcud intellektual sistemin proqram və aparat təminatı təhlil edilir və seçilir. Sistemin istifadəsi üçün mühitin seçimi iki əsas komponentdən ibarətdir:

- növ və tiplərin müəyyən edilməsi;
- müəssisələrin həyata keçirilən maliyyə idarəetmə sisteminin düzgün işləməsi üçün istifadə oluna bilən proqram-texniki vasitələrin zəruri parametrlərinin müəyyən edilməsi.

Məlumatların intellektual emalı sahəsində müəssisənin maliyyə resurslarının idarə edilməsi yeni sxem üzrə həyata keçirilir. İnternet texnologiyalarından istifadə etməklə hesabatlar, mühasibat uçotu, təhlil, hesablaşmalar, idarəetmə və nəzarət kimi biznes proseslərini optimallaşdırmaq, eləcə də maliyyə məlumatlarının uzaqdan emalı, kompensasiya, audit, monitoring və s. həyata keçirmək mümkün olur. Yeni maliyyə idarəetmə modeli şirkətlərə məlumatların ötürülməsi və mübadiləsi şəbəkələri vasitəsilə mərkəzləşdirilmiş idarəetməyə nail olmağa imkan verir, daxili şöbələrlə digər şirkətlər arasında sıx əməkdaşlıq yaradır.

Müasir informasiya texnologiyalarından və məlumatların emalı və təhlili vasitələrindən istifadə etməklə maliyyə idarəetmə sisteminin konseptual modeli bəzi elementləri ehtiva edir. Konseptual modelin əsas elementlərini nəzərdən keçirək.

1. Maliyyə resurslarının bölüşdürülməsi, yəni maliyyələşmə mənbələri. Maliyyə bölgüsü platformasında şirkətin birinci prioriteti maliyyə resurslarının bölüşdürülməsinə nail olmaq, həmçinin müvafiq şöbələrin rəhbərliyini zəiflətməkdir. Bundan əlavə, şirkətin faktiki inkişaf vəziyyətinə uyğun olaraq plan və büdcə hesabatlarına nəzarət etmək və tərtib etmək üçün müəyyən bir sərbəstlik verilir. Digər tərəfdən, müəssisələr tələb olunan kimi maliyyə xidməti platforması qururlar. Müəssisələr informasiya texnologiyalarının inkişafının tələblərinə uyğun olaraq yuxarıdan aşağıya doğru dəyişikliklər həyata keçirməli, müxtəlif şöbələrin idarə edilməsini gücləndirməli, səmərəli fəaliyyətini təmin etmək üçün öz vəsaitlərini rəasional şəkildə bölüşdürməlidirlər.

2. Real maliyyə nəzarəti sisteminin formalaşması. Maliyyə mübadilə xidməti platforması əsasında mərkəzləşdirilmiş maliyyə uçotu və hərtərəfli açıqlamaya nail olunur, şirkətin hərtərəfli daxili maliyyə uçotuna zamanət verilir, şöbə və törəmə müəssisələrin maliyyə məlumatlarının düzgünlüyünə təminat verilir. Eyni zamanda, maliyyə resurslarına texniki xidmət platformasını hazırlayarkən, hər bir şöbənin dəqiq tarixi məlumatları almasını təmin etmək lazımdır. Rəhbərlik məlumatları üfüqi şəkildə müqayisə edə, şirkətin maliyyə büdcəsini yaxşılaşdırma və şöbələr arasında büdcələri balanslaşdırma bilər.

3. Etibarlı maliyyə idarəetməsi informasiya sisteminin qurulması. Süni intellekt alətlərinin istifadə olunduğu obyektdə etibarlı maliyyə idarəetmə informasiya sisteminin fəal şəkildə qurulması son dərəcə vacibdir. İqtisadi fəaliyyətin məlumatlarının emalı üçün intellektual texnologiyaların inkişafı üzrə işlər global şəbəkələrdə və məsafədən həyata keçirilir, çünki şirkətin mühasibat uçotu məlumatları dinamik formada olduğundan, onu düzəltmək çətinidir. Digər tərəfdən, müəssisə bazarının açıqlığı çox istifadəçi məlumat modelini formalaşdırma bilər.

4. Şəbəkədə informasiyanın mühafizəsi üçün vahid təminat sisteminin formalaşdırılması. Paylanmış məlumat emalından istifadə edən müəssisələrdə korporativ maliyyə mübadilə platformalarının maliyyə resurslarının idarə edilməsində real şərtlərin nəzərə alınmasını tələb edir. İnformasiyanın işlənməsi zamanı müxtəlif potensial risk faktorları aydın şəkildə tanınmalıdır. Onların arasında şəbəkənin və onun idarə olunmasının təhlükəsizliyini təmin etmək üçün müvafiq siyasi və effektiv hüquqi vasitələr formalaşdırıla bilər. Bunun üçün təsirli tədbirlər görülməli, viruslara yoluxmamaq üçün firewalldan istifadə etməyin yollarını tapmalı və həqiqətən də şəbəkədə həssas məlumatların mühafizəsi həyata keçirilməlidir. Rəqəmsal imzadan istifadə edərkən onun təhlükəsizliyini təmin etmək lazımdır.

5. Müasir fintech, koqnitiv və Big Data texnologiyalarının geniş tətbiqi.

6. Həm müəssisənin əhatə dairəsinin, həm də əlaqəli sahələrin, o cümlədən fundamental elmlərin nailiyyətlərinin daimi monitorinqi.

Müəssisədə İnternet texnologiyalarının təkmilləşdirilməsi fonunda maliyyənin idarə edilməsi konsepsiyasının transformasiyası müəssisənin daha yaxşı inkişafına kömək etmək üçün strateji vasitə kimi istifadə olunur. Maddi aktivlərin idarə edilməsi proqramı hər bir mərhələdə dəqiqləşdirilir, buna görə də gələcək inkişafın strateji tələblərinə uyğun olaraq, şirkətin kapitalının idarə edilməsi təkmilləşdirilir. Rəhbərliyin vəzifəsi şirkətin müxtəlif kapital və maliyyə resurslarının əsas mənbələrini aydınlaşdırmaqdır.

Müəssisə maliyyə resurslarının idarə edilməsi texnologiyasını tənzimləməyə başlamazdan əvvəl İnternet mühiti ilə üzvi inteqrasiyaya nail olmaq üçün yaxşı informasiya sistemi yaratmalıdır. Müəssisələr internet texnologiyalarından xarici dünya ilə əsas ünsiyyət vasitəsi kimi (xammalın alınması və malların satışı üçün onlayn platformaların yaradılması) və şəbəkə resurslarından - şirkətin mövcud vəsaitlərinin vahid planlaşdırma sistemini aparmaq üçün istifadə edirlər. Valyuta əməliyyatlarının və digər iqtisadi fəaliyyət növlərinin həyata keçirilməsi prosesində müəssisələr şəbəkə texnologiyalarına arxalanırlar. Müxtəlif məlumatların öyrənilməsi sayəsində şirkətin maliyyənin idarə edilməsi səviyyəsi yüksəlir. Həm ənənəvi ekspert qiymətləndirmə vasitələrindən istifadə etməklə, həm də belə monitorinqin ilkin məlumatlarının emalı üçün müasir koqnitiv texnologiyalardan istifadə etməklə müəssisənin fəaliyyətinin müvafiq seqmentinin, eləcə də perspektivli elmi işlərin davamlı monitorinqinin vacibliyini bir daha qeyd etmək lazımdır.

3. Xərc və mənfəətin təhlili

Müəssisənin maya dəyəri və gəlirliliyinin təhlili maliyyə rəqabətliliyinin açarındır və istənilən biznes qərarının əsasını təşkil etməlidir. Mənfəəti və səhmdar dəyərini maksimuma çatdırmağa diqqət yetirən şirkətlər layihələrinin gəlirliliyini, məhsullar, biznes bölmələri, paylama kanallarının rentabelliğini anlamaq istəyirlər.

Əməliyyat biznes modelləri daha mürəkkəb və çoxölçülü olur, şirkətlər məhsul, coğrafi və digər xüsusiyyətləri ilə müəyyən edilmiş müxtəlif bölmələrə və inkişaf sahələrinə malikdirlər. Əslində, hansı paylama kanallarının hansı müştərilər üçün uyğun olduğunu başa düşmək biznesin inkişafı üçün əsas açardır. Bu cür məlumatlar olmasa, rəhbər işçilər üçün hansı məhsulu hansı

müştərilərə və hansı paylama kanalları vasitəsilə satmaq kimi kommersiya qərarları qəbul etmək çətinidir.

Xərclərin və gəlirliliyin effektiv təhlilini təşkil etmək üçün maliyyə xidmətinin təşkilati modelini optimallaşdırmaq vacibdir. Ənənəvi maliyyə xidməti modelində yüksək ixtisaslı maliyyəçilər vaxtlarını idarəetmə qərarları üçün mənalı məlumat nümunəsi hazırlamaq əvəzinə məlumatların təşkilinə sərf edirlər.

Maliyyə funksiyasının və maliyyə top-menecerlərinin strateji qərarların qəbulunda əsas rol oynayacağı təcrübəni tətbiq etmək daha məqsədəuyğundur. Xərc və gəlirliliyin təhlili üçün xüsusi analitik “Mükəmməllik Mərkəzləri”nin yaradılması prosesin optimallaşdırılması və biznes və maliyyə arasında qarşılıqlı əlaqənin inkişafı üçün imkanlar yaradır. Xüsusi Mükəmməllik Mərkəzləri bütün xidmətlərlə əməkdaşlıqda dəyər yaradılması üzərində işləməli və maliyyə baxımından biznes həlləri tövsiyə etməlidir. ACCA və KPMG-nin tədqiqatları göstərir ki, “Mükəmməllik mərkəzi” modelindən istifadə edən təşkilatlar (sorguda iştirak edənlərin 25%-dən az hissəsi) biznesin inkişafına və dəyər yaradılmasına yönəlmiş maliyyə və biznes arasında effektiv əlaqə yaradırlar. Bu baxımdan, maliyyə birləşdirici rol oynayır və bütün şirkətin fəaliyyətinin bütövlüyünün, ardıcılığının və ardıcılığının təmin edilməsini təmin edir.

Maliyyə səmərəliliyinin və məsuliyyətinin artırılması istiqamətində şöbələr arasında əməkdaşlıq və şirkət rəhbərliyinin bu məsələlərə məqsədyönlü diqqət yetirməsi bu istiqamətdə zəruri mexanizmlərə çevrilməlidir.

Bundan əlavə, texnologiyanın səviyyəsi bu işin effektivliyinə təsir göstərir. Maliyyə funksiyasının gəlirlilik və məsrəflərin təhlilini effektiv şəkildə yerinə yetirmək qabiliyyəti istifadə olunan tətbiqi proqram təminatından asılıdır. Bir çox təşkilat hələ də məlumatları ümumiləşdirmək və təhlil etmək üçün Excel cədvəllərindən istifadə edir, güclü məlumat modeli gəlirlilik və xərc təhlilinin əsasını təşkil edir və şirkətlər maliyyə rəqabət qabiliyyətini artırmaq üçün bu cür investisiyalar etmək zərurətinə gəlirlər. Texnologiyalar və Master Data Management (MDM) kimi oxşar alətlər təşkilatda verilənlərlə işləməyi asanlaşdırır və daha mütəşəkkil edir və xüsusən də belə bir investisiyanın faydaları ilə müqayisədə xərclərin nisbətən aşağı olduğunu nəzərə alsaq, onların tətbiqinin daha səmərəli olduğunu anlamaq çətin deyildir. Bununla belə, özlüyündə tətbiqi proqram təminatının mövcudluğu həll yolu deyil, yalnız bir vasitədir, əsas odur ki, proseslərin səriştəli uyğunlaşdırılması, dəqiq məlumatların ardıcıl istifadəsi və effektiv rəhbərliyin olmasıdır.

4. NƏTİCƏ

Elm və məlumatların emalı texnologiyalarının inkişafı ilə maliyyə resurslarının idarə edilməsinin yeni modelləri demək olar ki, bütün strukturunda dəyişikliklərə məruz qalmışdır. Bu, maliyyə idarəçiliyinə böyük təsir göstərmişdir. Maliyyə menecmentinin fəaliyyəti təkcə avtomatlaşdırılmalı və proqramlaşdırılmamalıdır, həm də yeni müasir təsir amillərini nəzərə almalıdır:

1. Maliyyə axınlarının optimal idarə olunması fond bazarı kotirovkalarının və investisiya axınlarının prioritet təsiri altında şirkətin effektiv inkişafında müəyyənəddici amildir.

2. Maliyyə axınlarının optimal idarə olunması aşağıdakı maliyyə siyasətlərinin kombinasiyasını uçota almaq və optimallaşdırmaq üçün müasir informasiya texnologiyalarından istifadəni nəzərdə tutur:

- öz istehsal bazasının inkişafına sərmayə qoymaq;
- istehsal outsorsinqinə investisiya qoymaq;
- vəsaitlərin toplanması və gəlirli maliyyə alətlərinə investisiya edilməsi;
- düzgün dividend siyasəti;

• müəyyən inkişaf səviyyəsinə çatmış və ya regionda onurğa sütunu olan şirkətlər üçün vacib olan ictimai-sosial sferanın və inzibati-siyasi resursların təsir amillərinin düzgün optimal uçotu.

3. Təşkilatın maliyyə axınlarının idarə edilməsi mexanizmləri daimi monitorinqlə birlikdə koqnitiv və Big Data texnologiyalarının müasir alətlərindən geniş şəkildə istifadə etməlidir.

4. Vəsaitlərin digər perspektivli sənaye sahələrinə yönəldilməsi ilə layihənin həyat dövrünün vaxtında və qəti şəkildə başa çatdırılması üçün instrumental IT təhlili aparmaq bacarığı.

Müəssisələrdə maliyyənin idarə edilməsini asanlaşdırmaq və yenilikləri tətbiq etmək üçün müxtəlif məlumatları təhlil etmək lazımdır.

Maliyyə menecmenti idarəetmənin mühüm tərkib hissəsidir. Maliyyə idarəetməsi üçün şəbəkə məlumatlarının inkişafı ilə yeni imkanlar yaranır. Beləliklə, müasir maliyyə top menecerləri müxtəlif vəzifələr arasında manevr etməyi və məsuliyyət sahələri, o cümlədən xərclərə nəzarət, global qeyri-müəyyənlik şəraitində risklərin idarə edilməsi, innovativ idarəetmə yanaşmalarının təmin edilməsi və bölmələr və biznes tərəfdaşları ilə daha sıx qarşılıqlı əlaqə yaratmağı bacarmalıdır. Təşkilatın davamlı inkişaf strategiyasının formalaşdırılması və onun həyata keçirilməsində daha çox maliyyə direktorları iştirak edirlər. Mütəxəssislər proqnozlaşdırırlar ki, son 10 ildə ən inkişaf etmiş təşkilatlarda maliyyə direktorunun iş vaxtının yalnız 10%-i gündəlik əməliyyat tapşırıqları ilə əlaqələndirilə bilər, vaxtın 90%-i isə şirkətin inkişaf strategiyalarına, rəqabət qabiliyyətinin gücləndirilməsinə və şirkətə dəyər qazandıрмаğa həsr olunacaqdır.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat:

1. Конева О.В. Воздействие малого бизнеса на развитие сферы услуг: теоретический аспект // Инновационное развитие экономики. 2012. № 6. С. 35–36.
2. Алиев В.С. Информационные технологии и системы финансового менеджмента. М.: 2017.
3. Басовский Л.Е. Финансовый менеджмент. М.: 2019.
4. Журавлева О.А. Инструментарий оперативного управления торговых организаций // РИСК: Ресурсы, информация, снабжение, конкуренция. 2017. № 2. С. 22–27.
5. Bahareh B., Mayeli S. Y. Role of Financial Information in Management Decision Making Process. Indian Journal of Fundamental and Applied Life Sciences. 2016;(3):10–13.
6. Planning, Budgeting and Forecasting. An eye on the future. A KPMG and ACCA Thought Leadership Report, 2015.
7. Professional accountants – the future: Drivers of change and future skills. ACCA Report, 2016.

R.A.Balayev

doctor of economic sciences, professor, Azerbaijan State University of Economics

S.R.Baharova

master student, Azerbaijan State University of Economics

Information support of financial resources management and its features

Abstract

In the modern conditions of the development of information technologies, the way of business management is changing. Today, the sphere of management is expanding from the inside to the outside. The innovation model of corporate financial management must adapt to this change. In the era of global application of information systems, the novelty of the corporate financial management regime consists not only in the rational planning and use of the company's own resources, but also in the inclusion of various categories of social resources necessary for the company's activity. corporate financial management system. The purpose of the article is to create a conceptual model of the enterprise's financial resources management system using modern information technologies. When studying the selected topic, a systematic approach to managing the finances of enterprises was used.

Keywords: *financial management systems, modern information technologies, control, financial planning, full-scale automation.*

Р.А.Балаев

д.э.н., профессор, Азербайджанский Государственный Экономический Университет

С.Р.Бахарова

магистрант, Азербайджанский Государственный Экономический Университет

Информационное обеспечение управления финансовыми ресурсами и его особенности

Резюме

В современных условиях развития информационных технологий меняется способ управления бизнесом. Сегодня сфера управления расширяется изнутри наружу. Инновационная модель корпоративного финансового управления должна адаптироваться к этим изменениям. В эпоху глобального применения информационных систем новизна режима корпоративного финансового управления состоит не только в рациональном планировании и использовании собственных ресурсов компании, но и во включении различных категорий социальных ресурсов, необходимых для деятельности компании. корпоративная система управления финансами. Цель статьи - создание концептуальной модели системы управления финансовыми ресурсами предприятия с использованием современных информационных технологий. При изучении выбранной темы использовался системный подход к управлению финансами предприятий.

Ключевые слова: *системы управления финансами, современные информационные технологии, контроль, финансовое планирование, комплексная автоматизация.*